

Davor Domančić

O SEDAMEDESTOJ OBLJETNICI ŽIVOTA DUŠKA KEČKEMETA

UDK: 929 D. Kekčemet (048.8)"1923/1993"
Pregledni članak
Primljeno: 25. V. 1994.

Davor Domačić
Regionalni zavod za zaštitu
spomenika kulture Split
58000 Split, HR
Poljudsko šetalište 15

Duško Kečkemet

Duško Kečkemet rodio se u Supetru na Braču 4. lipnja 1923. godine. Osnovnu i srednju školu pohađao je u Splitu. Na taj je način svoju mladost proveo u tom gradu, suživio se s njim i tako predodredio svoje kasnije mjesto djelovanja kao povjesničar umjetnosti i kulture, posvetivši Splitu pretežiti dio svojega stručnoga, znanstvenoga i prosvjetnog rada. U Zagrebu je godine 1949. diplomirao na Filozofskom fakultetu, na odsjeku povijesti umjetnosti i kulture, te je odmah nakon toga došao za mladog kustosa u Muzej grada u Splitu, s već stečenim znanjem o muzealnome radu, radeći u Glipoteci u Zagrebu kao kustos za cijelo vrijeme svojega studija. Djelovanjem u Muzeju

grada Splita od 1950. do 1979. godine, najprije kao kustos (do 1960.), a nakon toga kao ravnatelj (do 1979.), sudio je i nakon toga prikupljao novu muzejsku građu s kojom je izradio nov postav, koji je prvi put pokazao sve njezine vrijednosti i dostojno prikazao stilske vrijednosti gotičke Papalićeva palače koja je bila uređena za tu priliku.

Život i rad u splitskom Muzeju grada usmjerio je ponajprije na prikupljanje i obradu povijesne i kulturne građe grada Splita. U tom je pogledu bila od neprocjenjive vrijednosti njegova izrada Bibliografije o Splitu, prvoga dijela 1955. i dugoga dijela 1956. godine. To je bila osnova za svaki daljnji rad na obradi splitske prošlosti. Sudjeluje u redakciji, a kasnije i vodi godišnjak koji izdaje Muzej grada, u kojemu je u svakom broju obrađena po jedna od povijesnih tema Splita, ili pak ličnosti koje su djelovale u njemu. Izašlo je četrnaest svezaka za vrijeme njegova ravnateljstva, od ukupno 22 sveska do sada izdana. On je sam u tome pothvatu objavio tri knjige, jednu o narodnjaku Vidu Morpurgu i hrvatskom narodnom preporodu u Splitu, drugu o počecima kinematografije i filma u Dalmaciji te monografiju o slikaru Vinku Draganji. Među tim izdanjima treba osobito istaknuti kroniku Tome Arhiđakona, koju je pripremio Vladimir Rismondo, ili rasprave Antuna Cvitanića o Splitskome statutu i dr.

Kečkemet je u Muzeju grada pokrenuo stalno priređivanje izložaba na kojima su obređivane pojedine teme iz splitske prošlosti, povijesne teme iz bližih ili daljih razdoblja, teme splitske izgradnje i razvoja urbanizma, likovne teme, one o pojedinim ličnostima ili umjetnicima, što je postala tradicija toga muzeja. Priređujući izložbe, sastavljao je i kataloge za njih s predgovorom, bilo da se radi o građi koja se nalazi u Muzeju ili pak izvan njega.

U okviru rada u Muzeju radi i kao fotograf, pa je tako sudio postojeću fotografsku građu, snimao građu u Muzeju i izvan njega koja je bila potrebna za dopunu muzejske dokumentacije, a posebno je redovito snimao sve događaje u Splitu koje je trebalo zabilježiti i sačuvati kao tekuća zbivanja u gradu od značenja za njegovu povijest i razvoj, kao i sve značajne dijelove grada i pojedina zdanja što je trebalo fotografski dokumentirati za građu Muzeja. To se posebno odnosilo na rušenja i gradnje, što se vezivalo uz tekuću urbanističku regulaciju grada.

Nakon djelovanja u Muzeju grada Splita prešao je u Galeriju Meštrović u Splitu, kao njezin ravnatelj od 1979. do 1984. godine. O Meštroviću je u nekoliko navrata pisao, od prvoga kataloga Galerije Meštrović 1957. do velike monografije 1970. i 1983. godine u kojoj je prvi vrednovao djelo toga našega najvećeg kipara, odredivši tematsku razdiobu i vrsnoću njegova djela. Izradio je i nov postav Galerije Meštrović, nastojeći da kroz svu raspoloživu građu u toj galeriji, u kronološkome nizu, osvjetli cjelokupno njegovo djelo.

Još je kao ravnatelj Galerije Meštrović postao honorarnim profesorom na splitskom Filozofskom fakultetu za europsku i hrvatsku umjetnost 19. i

20. stoljeća, a onda konačno tu predavao kao redoviti profesor od 1984. do umirovljenja 1993. godine.

Doktorirao je na zagrebačkom Filozofskom fakultetu 1970. godine s temom o kiparu Ivanu Rendiću. Taj je doktorat odraz njegova glavnog znanstvenog opredjeljenja na obradi moderne hrvatske umjetnosti, posebno u Splitu i Dalmaciji. Tako je monografski, osim Ivana Rendića, obradio kipare Ivana Meštrovića, Branislava Deškovića i Dujma Penića, slikare Emanuela Vidovića, Vinka Draganju i Silvija Bonaccija Čiku, a šire je biografski obradio kipare Šimuna Carraru, Ivana Bulimbašića i Andriju Krstulovića te slikare Antu Kaštelančića i Antuna Zupu. Uz to je pratio osvrtima sve izložbe hrvatskih slikara i kipara u Splitu, od Mirka Račkog i Marina Tartaglije do Miljenka Stančića i Iva Dulčića, posebno pak mladih umjetnika koji djeluju u Splitu, od Kuzme Kovačića i Kažimira Hraste do Petra Jakelića i Josipa Botteriija. Ne nabrajajući sva imena može se reći da je upravo svaku izložbu popratio svojim osvrtom, pa je tako složio cjelovitu kroniku izložaba hrvatskih umjetnika koji su izlagali u Splitu. Često je sudjelovao u odabiru umjetničkih djela na splitskim salonima, čime je davao pečat svojega estetskoga vrednovanja izloženih umjetnina i pregled kratkoročnog umjetničkog stvaralaštva u gradu.

Svojim je osvrtima redovito pratio novu izgradnju u Splitu i urbanističke zahvate na prostoru grada, osvrćući se često kritički prema nekim ostvarenjima. Vrednovao je i prva moderna arhitektonska djela splitskih arhitekata Kamila Tončića, Petra Senjanovića, Fabijana Kaliterne i Josipa Kodla. Toj je temi posvetio svoju pozornost i na širem području Dalmacije, osvrćući se kritički i usmjeravajuće prema suvremenom graditeljstvu u službi našega turizma i kulturnoj ponudi naše sredine.

Vrijedni su njegovi vodiči Splita i Kaštela te monografske obrade dalmatinskih gradova i crkvene umjetnosti u Hrvatskoj, u kojima je uvijek bila naglašena vrijednost spomeničke i umjetničke baštine pojedinoga kraja, zajedno s njegovim novim vrednovanjem značenja i vrijednosti pojedinog spomenika. Kroz to je nastojao objaviti spomeničku gradu koja je u tim manjim sredinama zapostavljena i više izložena propadanju, nastojeći svratiti pozornost na nju i spasiti je od zaborava i od propasti.

Okrenut Splitu i njegovoj prošlosti, obradio je nekoliko značajnih spomenika prošlosti grada. Tako je pisao o novootkrivanoj romaničkoj loži na Peristilu, o restauraciji romaničkoga zvonika splitske stolnice i njegovoj skulpturi, o renesansnim klesarsko-kiparskim djelima u Splitu, o mletačkom gotičkom kiparu Nikoli Denteu te o djelu našega gotičko-renesansnog kipara Jurja Dalmatinca i s njim u svezi o gotičkom graditeljstvu u Splitu, o crkvi i pustinjačkom stanu sv. Jere na Marjanu, o tvrđavi na Gripama, posebno pak o povijesnom urbanizmu grada i splitske luke, o hortikulturi i starim gradskim parkovima i Marjanu. Dragocjeni su njegovi prikazi starih slika i grafika, od Santinija i Cassasa do Olivera, s kojima je reljefno osvijetlio graditeljski razvoj Splita.

Iz prošlosti grada obrađivao je školstvo, zdravstvo kroz povijest splitskoga lazareta i bolnice, te teatar, zatim nazočnost Židova u Splitu kroz stoljeća, osvjetlivši njihov doprinos životu grada u prošlosti. Bavio se i poviješću pomorstva, posebno njegovim odrazom u našoj likovnoj umjetnosti. Objavio je prijevod "Povijesti Kandijskog rata u Dalmaciji" Franje Difnika i "Zapise o gradu Splitu" Julija Bajamontija, što su sve nezaobilazna svjedočanstva o povijesti grada. Kroz život Marka Marulića i obitelji Papalić osvjetlio je njihov doprinos kao pojedinaca ili sredine humanističkome razdoblju Splita.

Sudjelovao je od samog početka u izradi enciklopedijskih jedinca o hrvatskim umjetnicima kroz stoljeća, nastojeći da se, osim onih istaknutih, ne izostavi ni jedan od regionalnog ili lokalnog značenja na području Dalmacije, a isto tako i o pojedinim mjestima koja imaju spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti.

Posebnu je ljubav gajio za fotografiju i film. Baveći se snimanjem spomeničke građe i ambijenata, dospio je i do umjetničke fotografije, sudjelujući često svojim djelima na izložbama. Obradio je i povijest filma u Splitu i Dalmaciji, zalazeći i u probleme estetike i stila u toj djelatnosti.

U posljednjoj objavljujućoj knjizi o arhitektu Vicku Andriću, prvom službenom konzervatoru za Dalmaciju s polovice 19. stoljeća, objavio je opsežnu građu o tome znamenitom arhitektu i konzervatoru koji je svojim djelom značajno doprinio početku naše hrvatske prakse zaštite spomenika kulture, iznijevši s današnje točke gledišta njegov prinos čuvanja naše kulturne baštine.

Kečkemet je i sam sudjelovao u mnogim problemima zaštite u Splitu, kao u svom uzaludnom i osamljnom zauzimanju na spašavanju staroga groblja na Sustipanu. Tom je uništenom spomeniku kulture ipak sačuvao fotografijom i zapisom svaki nadgrobni spomenik, a time i vrednovao pojedina djela, o čemu je u pripremi njihova studija. Treba istaknuti među ostalim i njegovo uspješno zalaganje da se sačuvaju sve izvorne vrijednosti staroga splitskog kazališta u trenutku kada je već bila donesena odluka o njegovoj temeljnoj izmjeni.

Osnutkom Društva prijatelja kulturne baštine u Splitu, Kečkemet je zdušno podržao djelovanje Društva, osobito održavanjem svojih brojnih stručnih predavanja vezanih uz splitske teme. Već od prvoga broja godišnjaka Društava Kulturne baštine 1973. godine sudjeluje u njegovu izdavanju kao član redakcije i tehnički urednik.

Stoga cijeli stručni i znanstveni rad Duška Kečkemeta, u trenutku njegovih navršenih sedamdeset godina života, treba usko povezati uz Split i njegovu prošlost. Na taj je način bio i plodonosan recenzent kapitalne "Povijesti grada Splita" Grge Novaka, dopunivši svojim znanjem to djelo. Još, međutim, ostaje vremena da svojim daljnjim radom dovrši već započeta djela o mnogim temama iz prošlosti ovog grada.